

Til

Børne- og Ungdomsudvalget

23-09-2009

Notat om status for beslutninger om overgange i BUF

Forvaltningen har udarbejdet dette notat til udvalgets behandling af medlemsforslag fra Kasper Johansen (B) i BUU den 30.9.2009 om status på overgange.

Sagsnr.
2009-128887

Dokumentnr.
2009-562278

Notatet indeholder en oversigt over Københavns Kommunes politiske beslutninger og praksis i forhold til barnets overgange på følgende områder:

Sagsbehandler
Ella Friis

- Dagtilbud 0-5 år og skole
- Fritidshjem og skole
- Ungdomsklub og Ungdomsskole
- Forvaltningens aktuelle arbejde med barnets overgange
- Overgange mellem almentilbud og specialtilbud – samarbejde på tværs af faggrupper

Hvert afsnit starter med det udsnit af dagtilbudsloven som omhandler barnets overgange. Derefter beskrives Københavns Kommunes målsætninger - politikker og indsatser på området.

Dagtilbud 0-5 år og skole

Pædagogik & Læring

1502 København V

Telefon
3366 4356

Telefax
3366 7053

Mobil
2777 0291

E-mail
ellafr@buf.kk.dk

EAN nummer
5798009383730

www.kk.dk

Dagtilbudsloven

Dagtilbudsloven fremhæver i § 7 *Stk. 5*, at dagtilbud i samarbejde med forældrene skal sikre en god overgang til skole ved at udvikle og understøtte grundlæggende kompetencer og lysten til at lære. Dagtilbud skal i samarbejde med skolerne skabe en sammenhængende overgang til skole og fritidstilbud.

Københavns Kommune

26. maj 2004 traf FAU og UUU en fælles beslutning om at samarbejde om børns overgang fra børnehave/§4a-ordning til skole og fritidsinstitution. Beslutningen indeholder to mål:

- at der omkring hver enkelt skoles indskrivningsteam etableres et lokalt samarbejde om børns overgang fra børnehave/§4a-ordning til skole/fritidshjem
- at den afgivende fritidsinstitution har ansvar for at understøtte sårbare børns overgang til fritidsinstitution/skole ved – under forudsætning af forældrenes accept – at overdrage relevante informationer til modtagende institution.

5-års status inden indskrivning til skole/fritidsinstitution

Daginstitutioner i Københavns Kommune skal foretage en helhedsorienteret femårsstatus på det enkelte barns sproglige, sociale, motoriske og trivselsmæssige udvikling i samarbejde med forældrene forud for indskrivning til skole. Institutionen vælger selv i dialog med forældrene metode og beskriver denne i sin årsplan. (BUU beslutning d. 18. juni 2008)

Videnoverdragelse ved overgang til skole

At institutionerne sikrer, at der sker videnoverdragelse i forbindelse med overgang til skole/fritidsinstitution. Skolen inddrager denne viden i sit arbejde.

Videnoverdragelse forventes at omfatte ca. 30 % af børn, der skal i skole/fritidstilbud og skal ske for:

- tosprogede børn, der i det sidste år har modtaget sprogstimulering i henhold til folkeskoleloven §4a
- børn, der har deltaget i pædagogisk opfølgning
- børn, der af forskellige grunde har påkaldt sig forældres og pædagogisk personales særlige opmærksomhed
- børn, der i det sidste år har modtaget støtte via støttepædagogbudgettet (Service-loven §46)

Videnoverdragelse sker i samarbejde med forældrene på Københavns Kommunes standardskema. (BUU beslutning d. 18. juni 2008)

PPR har ansvar for videnoverdragelse for børn, der har modtaget specialpædagogisk bistand.

Standardskemaet blev udsendt til institutionerne i foråret 2008 med information om BUU's beslutning. Implementeringen af beslutningen har været vanskelig idet der har været stor modstand fra institutionernes side.

Børne- og Ungdomsforvaltningen udsendte i august 2008 "Mål og rammer for KK's samlede sprogindsats for børn fra 0 til 5 år" til alle 0-5 års institutioner. Vidensoverdragelse er en del af den samlede sprogindsats og beskrevet i rammeplanen.

I efteråret 2008 foretog forvaltningen en optælling af antal udleverede standardskemaer. Der var afleveret skemaer på 0,7% børn mod forventet 30%. BU- cheferne har herefter indskærpet overfor institutionslederne, at opgaven skal udføres.

Standardskemaet er revideret i foråret 2009 og er nu tilgængelig på "opgaveportalen". Forvaltningen foretager i efteråret 2009 endnu en optælling af antal udleverede standardskemaer. Opgørelsen forventes klar i uge 43.

Fremover skal institutionerne oplyse antal skolestartere og antal udleverede standardskemaer i den årlige tilsynsrapport.

Forsøg med dialogmøder

I forbindelse med overgang til skole og fritidsinstitution i 2009 har BUU besluttet at etablere enkelte forsøg med dialogmøder for forældre, børnehave, fritidsinstitution og skole. (BUU beslutning d. 12. marts 2008).

Der har i foråret 2009 været afholdt enkelte dialogmøder med deltagelse af forældre, skole, fritidshjem og børnehave. Der foregår lige nu en evaluering af disse møder.

Visionsdebat 2008

I foråret 2008 besluttede Børne- og Ungdomsudvalget i Københavns Kommune at sætte mål og visioner for de københavnske børne- og ungdomsinstitutioner til debat blandt pædagogisk personale, forældre og de unge.

Her handlede to af temaerne til debatten om børns overgange og spørgsmålene var:

- 5) Hvad skal der til for at skabe en god overgang mellem dagtilbud, fritidshjem og skole?
- 6) Hvad skal pædagogisk personale, forældre og lærere gøre for at fremme samarbejdet om børnenes overgang fra vuggestue til børnehave og fra institution til skole?

En sammenfatning af debatten viste at pædagogisk personale, forældre og lærere gerne vil samarbejde omkring barnets overgang fra dagtilbud til skole/fritidsinstitution. De ser den pædagogiske værdi i, at der er forudsigelighed og sammenhæng for barnet og, at det bliver mødt set og forstået. Udfordringerne, der nævnes i forhold til dette samarbejde, ligger hovedsageligt i organiseringen af det og ressourcerne til det.

Pædagogisk Perspektivplan

I Pædagogisk Perspektivplan er det nævnt at der fortsat skal udvikles metoder i arbejdet med helhed, sammenhæng og kontinuitet i barnets liv. (Tiltrådt af BUU d. 25. marts 2009)

Der lægges vægt på at dialog bygger på ligeværdighed mellem alle samarbejdsparter med det formål at inspirere og højne den pædagogiske kvalitet i Københavns Kommune. Et større kendskab til samarbejdspartneres målsætninger og metoder kan bidrage til, at overgangen mellem dagtilbud, fritidstilbud og skoler sker til fordel for og med udgangspunkt i det enkelte barn.

Fritidshjem/KKFO og skole

Dagtilbudsloven

I Dagtilbudslovens § 45 stk. 6 beskrives det, at ”Fritidshjem skal i samarbejde med skolen og forældre medvirke til at skabe en sammenhængende overgang mellem skolens undervisningsdel og fritidshjemmet.”

Københavns Kommune

Samtænkning

Samtænkningen er oprindeligt ikke tænkt som et projekt for overgange, men fungerer dog som en base for lærere og pædagogers fælles indsatser i forhold til børn i 0.-3. klasse. I samtækningsaktiviteterne kobles skole- og fritidsdel i forskellige projekter, eksempelvis ”skolen i skoven”, ”idrætsdage”, ”fastelavnsfest” m.m.

Den 7. juni 2000 besluttede Uddannelses- og Ungdomsudvalget, at gennemføre samtænkning mellem skoler og fritidsinstitutioner. I beslutningen stod der: *”at den enkelte skole og de til skolen knyttede fritidshjem/KKFO i løbet af tre år som minimum skal foranstalte fælles planlægning og fælles mødeafholdelse, herunder fælles koordinering af pædagogiske mål for børnenes udvikling samt fælles aktiviteter og fælles anvendelse af de fysiske rammer”.*

Den 8. oktober 2003 vedtog Uddannelses- og Ungdomsudvalget syv nye principper for samtænkningen. Principperne lagde vægt på det ligeværdige samarbejde mellem faggrupperne og satte rammer for organiseringen af samarbejdet.

Børne- og Ungdomsudvalget besluttede på mødet den 13. maj 2009, at skoler og fritidsinstitutioner selv tilrettelægger samarbejdet omkring planlægning, gennemførelse og evalueringen ud fra de ressourcer, der er tilbage til samtækningsarbejdet for 1.-3. klasserne. Beslutningen blev truffet på baggrund af, at 20 timers samarbejdstid pr. år pr. 1.-3. klasse blev sparet bort i Budget 09.

Følgeordning

Formålet med følgeordningen er at sikre især de nye og yngste skoleelever, dvs. børnehaveklasse og 1. klassebørnene, en trafiksikker vej mellem skole og fritidshjem. Børn i 2. og 3. klasse må i modsætning til de yngste formodes at være trygge ved og bekendte med vejen mellem skole og fritidshjem. Derudover fungerer ordningen også som et kommunikationsled, hvor vigtige informationer og praktiske oplysninger om børnene videregives hhv. lærer og fritidshjems personale.

Følgeordningerne mellem skole og fritidshjem blev etableret i 1989. Tilbuddet gælder 0.-1. klasse elever og i den udstrækning børnene i 2. og 3. klasses skoleafslutningstidspunkt er sammenfaldende med de yngste klasstrin, skal de også indgå i ordningen.

Skolernes indskrivningsteam

I forbindelse med indskrivningen på folkeskolerne deltager repræsentanter fra skolens tilknyttede fritidshjem/KKFO'er i indskrivningsteamet. I vejledningen til de lokale indskrivningsteams står det beskrevet, at opgaven blandt andet er, at samarbejde med børnehaver om børns overgang fra børnehave til skole/fritidsinstitution.

Målsætning for fritidshjem og KKFO'er 2009

Blandt målsætningerne for fritidshjem og KKFO'er er der en målsætning for "Sammenhæng i barnets liv". Her står:

Fritidsinstitutionen skal være med til at sikre, at børn oplever sammenhæng mellem deres livs forskellige arenaer – både i dagligdagen og i et fremtidsperspektiv.

For at sikre sammenhæng i barnets liv skal fritidsinstitutionen opnå så stort et kendskab til det enkelte barns forskellige arenaer som muligt. Det gælder barnets hjem, skole, fritidsinteresser, lokalmiljø, kultur mv. En vigtig pointe er, at det er gennem kendskabet til og forståelsen af

barnets forskellige arenaer, at fritidsinstitutionen i samarbejde med de øvrige aktører i barnets liv kan bidrage til styrkelse af sammenhængen.

Det tværfaglige samarbejde er på den måde en vigtig faktor for sikringen af, at det enkelte barn oplever overgange som sammenhængende, hvilket der blandt andet arbejdes med i samtænkning. Samarbejdet skal befordre barnets alsidige udvikling og læring og sikre, at barnet trives og får succesoplevelser, der giver selvværd og kompetencer, som kan bruges videre i livet. Derudover skal samarbejdet sikre et nuanceret syn på barnet, der giver samarbejdspartenerne en helhedsforståelse af barnet.

Fritidsinstitutionen skal være opmærksom på fire forskellige former for overgange:

- 1) Overgangen fra børnehave/hjem til fritidsinstitution
- 2) Den daglige overgang mellem skole og fritidsinstitution
- 3) Overgangen i forbindelse med ophør i fritidsinstitutionen og
- 4) Overgange mellem specialtilbud og fritidsinstitution

I forhold til de forskellige overgange skal fritidsinstitutionen være særlig opmærksom på to former for overgange, nemlig fra skole og specialtilbud, idet disse overgange dagligt influerer på barnets liv.

Vidensoverdragelse i forbindelse med overgange kræver forældres samtykke. Børne- og Ungdomsforvaltningen skal sikre rammerne for samarbejdet mellem tilbuddene.

Det betyder at fritidsinstitutionen skal:

- Sikre sig forældrenes samtykke til samarbejdet mellem børns forskellige arenaer
- Inddrage forældre i fokus på børns overgange
- Bidrage med fagligt kendskab til børn i samarbejdet med andre fagpersoner om overgange
- Støtte barnet i håndteringen af overgange og brud i hverdagen
- Bidrage til at skabe sammenhænge i børns liv, der udvikler alsidige kompetencer.
- Sikre børn forudsigelighed i hverdagen og en passende portion uforudsigelighed
- Sikre at børns hverdag rummer udfordringer og aktiviteter, der giver selvværd samt opdagelse egne af eksisterende kompetencer og udvikling af nye kompetencer.

Ungdomsklub

Dagtilbudsloven. Kapitel 26 /Klub

Klubtilbud m.v. skal støtte de større børn og unge i deres fremtidige

muligheder på uddannelsesområdet og på arbejdsmarkedet.

Gennem det daglige arbejde skal klubtilbud m.v. kunne give børn og unge rådgivning, vejledning og anden form for støtte til at mestre eget liv og udvikle positive sociale relationer og konstruktive udtryksformer.

Det indgår som et naturligt led i et klubtilbuds daglige virke at understøtte de større børn og unge i forhold til mulighederne for uddannelse og arbejde. Klubtilbud m.v. bidrager til at støtte op om og bygge bro i forhold til børns og unges videre liv, når barnet eller den unge ikke længere er i klubtilbud m.v. Dette kan f.eks. ske ved, at der i tilbuddet tales med børn og unge om studie – og erhvervs muligheder, og at der i et vist omfang følges op på barnets/ den unges ønsker og ambitioner.

Der er tale om en understøttende funktion, der skal bidrage til at udvikle og afklare barnet eller den unge i forhold til de muligheder, der er for den enkeltes fremtid. Klubtilbuddet kan herved virke understøttende og supplerende i forhold til blandt andet skolens forpligtelse til at give konkret studievejledning.

For nogle grupper af unge kan det være relevant at tage det forbehold, at de socialpædagogiske fritidstilbud ikke kun skal betragtes som et fritidstilbud efter endt skolegang eller arbejdsdag. Fritidstilbuddene kan fungere som tilholdssteder, med fast tilknytning og fællesskaber, for unge, der kortere eller længerevarende står uden arbejde, praktik eller uddannelsesplads. I sådanne tilfælde, bliver klubtilbuddenes arbejde med at understøtte de større børn og unge i forhold til mulighederne for uddannelse og arbejde centralt. Kommunalbestyrelsen kan eksempelvis etablere kortere eller længere samarbejder med eksempelvis ungdommens uddannelsesvejledning, skoler eller ungdomsskoler med henblik på at give de unge uddannelsestilbud eller kvalificere dem til erhverv eller uddannelse.

Målsætning for klubberne i København

Fra afsnittet Formål:

”Klubberne skal lægge vægt på den forebyggende indsats, så tidligt og koordineret som muligt, hvorfor der blandt andet skal sikres sammenhæng og helhed ved overgang mellem de enkelte institutionstyper, samt samarbejde med de mange interessenter, der har indflydelse på det større børn og unges liv”.

Fra afsnittet Klubben i samfundet:

”Uformelle læringsmiljøer kan desuden bidrage til kompetenceløft, omstillingsevne og parathed til uddannelse og arbejdsmarked. Kompetencer – som unge i dag har stor brug for.

Ungdommens Uddannelsesvejledning

Formålet med Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU) er at vejlede unge om valg af ungdomsuddannelse og erhverv fra 6. klasse til det 25. år.

- **Generelle indsatser**

Grundskolevejledning

Vejledningen dækker uddannelses- og erhvervsvejledning af elever i grundskolens 6.-10. klasse. Vejledningen foregår på den enkelte skole af en UU-vejleder. Vejledningen skal bl.a. omfatte vejledningssamtaler, individuel uddannelsesplan, introduktion til ungdomsuddannelser, brobygningsforløb, informationsmøder for elever og forældre, åbent hus arrangementer og virksomhedsbesøg.

Forældrene inddrages i processen. Vejledningsforløbet skal sikre progression og differentiering i vejledningsprocessen, herunder sikre, at eleven reflekterer over egne kompetencer og potentialer samt uddannelses- og erhvervsmuligheder.

Sektorvejledning

Målgruppen er unge på vej til ungdomsuddannelse, og unge der er ved at falde fra en uddannelse, hvorfor denne form for vejledning også kan indgå i kategorien nedenfor. Sektorvejledningen varetages af vejledere, der er kombinationsansat i UU og ungdomsuddannelser.

Opgaven dækker overgangsvejledning fra grundskole til ungdomsuddannelser, samarbejde/ koordinering i forhold til ungdomsuddannelserne, at sikre bedst muligt netværk for de usikre unge i overgangen mellem grundskole og ungdomsuddannelse. Endvidere hører det til opgaven at give UU-vejledere bedst muligt fagligt grundlag for vejledning til ungdomsuddannelserne.

- **Indsatser for mindre grupper /særlige indsatser**

Grundskolevejledning – elever med særlige behov

Vejledningen skal bl.a. omfatte vejledningssamtaler, individuel uddannelsesplan, introduktion til ungdomsuddannelser, brobygningsforløb, informationsmøder for elever og forældre, åbent hus arrangementer og virksomhedsbesøg. Vejledningen varetages af vejledere i det bydækkende Specialteam.

Forældrene inddrages i processen. Vejledningsforløbet skal sikre progression og differentiering i vejledningsprocessen, herunder sikre, at eleven reflekterer over egne kompetencer og potentialer samt uddannelses- og erhvervsmuligheder.

Grundskolevejledning – tidlig indsats

Særlige vejledningsindsatser for elever fra 6. klasse eller senere kan

Brobygning i 10. klasse handler om de ungdomsuddannelser, eleven kan søge efter 10. klasse.

Eleven får bedre mulighed for at vælge den uddannelse, eleven helst vil søge efter skolen. Erfaringerne fra brobygningsforløbene indgår i elevens uddannelsesplan. Alle elever i 10. klasse skal i to forskellige brobygningsforløb, ét om efteråret og ét om foråret.

Mindst ét forløb skal være erhvervsrettet eller erhvervsgymnasialt

Erhvervspraktik

Erhvervspraktik er et tilbud til elever i 8., 9. og 10. klasse.

Eleven skal i løbet af erhvervspraktikugen prøve: at samarbejde på en arbejdsplads, at være i praktisk arbejde og hvordan en arbejdsperiode opleves.

Derudover skal eleven skal lære om: regler og vilkår på en arbejdsplads samt betydningen af en uddannelse.

Forvaltningens aktuelle arbejde med barnets overgange

Forvaltningen har sat et arbejde i gang med at udvikle forslag til mål og rammer for barnets skift mellem forskellige pædagogiske tilbud og barnets skift til skole. Her inddrages alle relevante faggrupper og 0–18 års perspektivet.

Arbejdet med overgange skal bygge på gensidighed og respekt for de forskellige fagligheder med fokus på det fælles tredje – barnets udvikling og tager afsæt i værdierne: Respekt, ligeværd, dialog og tillid.

I forlængelse af dette skal der udvikles procedurer og redskaber, der kan understøtte det pædagogiske personales samarbejde med vidensdeling og videregivelse af informationer om barnet. På den måde kan forvaltningen være med til at efterleve strategiens fokus på fagligheden samtidig med at der arbejdes med en større sammenhæng på tværs af faglighederne.

EU projekt EACEA

Københavns Kommune deltager i øjeblikket i et EU projekt støttet af EACEA, Education, Audiovisual & Culture Executive Agency, Lifelong Learning Programme Education and Culture DG Education and training.

Projektet har fokus på ”Overgang fra børnehave til skole og samarbejde mellem disse to institutioner”.

Vi deltager med 2 skoler og de tilhørende børnehaver/integrerede institutioner i alt 25 – 28 deltagere. Projektet kører over to år fra

oktober 2008 til september 2010.

Overgange mellem almentilbud og specialtilbud – samarbejde på tværs af faggrupper

Som en del af den forebyggende indsats overfor børn er der i Københavns Kommune etableret et formaliseret tværfagligt samarbejde i alle distrikter. Samarbejdet organiseres med udgangspunkt i de strukturer, man lokalt har opbygget og med inddragelse af alle relevante faggrupper. Eksempelvis sundhedsplejersker, medarbejdere i børne- og familieteamet, pædagogiske konsulenter, sprogvejledere, pædagogisk-psykologisk rådgivning kaldet PPR og personale fra dagtilbuddene.

Baggrunden for det øgede fokus på forebyggelse og det tværfaglige samarbejde er bl.a. ”Anbringelsesreformen”, hvor der stilles krav om udvikling af standarder for tidlig indsats. Desuden er der gennem lovgivning på hhv. daginstitutions-, folkeskole- og sundhedsområdet et øget fokus på forebyggende og inkluderende tiltag.

Formålet med det tværfaglige samarbejde er at styrke den tidlige indsats såvel som det forebyggende arbejde blandt børn, unge og deres familier.

Specialreformen - de rigtige tilbud til alle børn og unge

Københavns Kommune har iværksat en reform af special- og almenområdet: Specialreformen, som løber over en treårig periode fra 2008 til 2010.

Et centralt omdrejningspunkt i Specialreformen er inklusion og udvikling af flere inkluderende indsatser.

Ønsket for fremtidens arbejde med udsatte børn og unge er, at:

- Udsatte børn og unge kan blive i hjemmet og i de almene skole- og institutionstilbud så længe det er til gavn for dem selv.
- Styrke og kompetenceudvikle samarbejdet mellem faggrupper fra almen- og specialområdet
- Omprioritere ressourcer på specialområdet, så vi i højere grad flytter støtten hen til børnene, i stedet for at flytte børnene hen til støtten.
- Få mest muligt for pengene, ved at forny kontrakter og indføre nye gennemskuelige budgetmodeller og ensartede

visitationsprocedurer for området.

- I pionerdistrikterne er der blevet skabt netværk med henblik på en forbedret tværfaglig indsats, f.eks. at fremme nærhedsprincippet, smidige overgange mellem skoler og institutioner og en sammenhæng mellem special- og almenområdet.

Projektet omfatter en række initiativer, og her kan bl.a. nævnes:

- Udvikling af kompetencecentre
- Afprøvning af modeller for inklusion
- Øget adgang til støtte- og supportordninger for almentilbud
- Efteruddannelse/kurser om inklusion for lærere og pædagogisk personale
- Ansættelse af inklusionskoordinatorer til at understøtte inklusionsindsatsen